

3-d. köt. J. Caesar második fele. 2. Felsőbb analysis elemei, György Sándortól, 2-d. füzet. 3. Az állatország története Cuviertól, ford. Vajda Péter által, első kötet. 4. Régi magyar nyelvemlékek II. és III. köt. 5. Hel- len classicusok magyar fordításokban, első kötet: Sophocles Oedipusa és Euripides Iphigeniája Guzmicstól. — Pesten, decemb. 20. 1839. Dr. Schedel Ferencz, titkok.

Magyar tudós társaság. — Egyed Antal koppánmonostori apát, dunaföldvári plebános és m. acad. It., Ovidiusnak általa fordított 's a folyó évben Pesten kiadott Pontusi leveleiből 400 példánnyal ked- veskedett a társaságnak, azon kéréssel, hogy az eladatásokból gyülen- dő summa az academia által megindított régi classicusok fordítási gyűj- teményének folytatására fordíttassék. Pest, dec. 18. 1839. Dr. Sche- del Ferencz, tit.

A pestbudai hangászegyesület folyó IVdik évi 4dik műelőadása jövő szerdán, december 25kén, estve 6 órakor leend Pesten a városi nagy redouteremben. Tárnya: „Jeruzalem megszabadítása“ classicai nagy ora- torium. Irták Collin Henrik és Máté, zenéjét szerzé Stadler Miksa apát. — A belépti jegyek dec. 23 — 24kén szokott helyöken adatk-ki, u. m. Pesten Klausz E. L. pénztárnok, Budán Miletz I. uraknál; előadás napján csupán az egyesületi írószobában. (Nagyhid utca, Parkfrieder-ház.)

Baja dec. 15kén: Kedvességgel párosult ekes szónoklat mellett nyitván meg szeretve tisztelt főispáni helytartónk almási Rudics József úr f. hó 9ikére tűzött ezévi utolsó közgyűlésünket, éles nézetekben böles rövidséggel fejtegeté a megyei KK és RR befolyását, mellyben a jelen nevezetes országgyűlés főfontosságú tárgyira adandó utasítás által része- sülnek, 's csak hamar szőnyegre kerülvén lelkes másodalispánunk el- nöklele alatt megyei követinknek küldendő pótlékutatisásokban munkál- kodó választmányunk javaslata, az Iső rész 40ik czimje addig, míg a törvényi rendszeres munkákban e' czikkre nézve javasolt változtatás or- szággyűlésileg nem alapíttatik meg, régi törvényes értelmében föntartati, az üdvös 183²iki 20dik czikk 200. pengő frtg minden nyilvános követelésre, egyébként nagyobb summára csupán akkor, ha a kötelez- vénnyben világosan e' czikk szigorú tartalmi alá veté magát az adós, ki- terjesztetni, úgy jövendőre a kamati kamatra nézve, ha így áll a kö- telezés, jótékony új törvény hozatni javasoltatott; valamint a magyar hitel alapítására előleg szükséges nemzeti váltó-tár (bank), a pesti részen ál- litandó vasút, a sokszor hasznosan vállalkozók nagyszerű terveit gátoló egyenközi rendszernek (systema parallelare) előgondos elhárítása miatt is, 's több más nagy érdekű 's nemzeti emelkedésre irányzó tárgy iránti in- dítványok mérsékelt haladási szellemben pártoltatni határozottak. — Ez úttal Bácsmegeyben a tehénhús fontja 12 v. krra emeltvén, a borju- husé 15 v. kra határozottatott. Főkormányzónk, kedvelt másodalispánunk közbenjárása mellett, jövő 1840dik évbni első polgári törvényesék jan. 20dikán kezdendő tartására Baját tűzvén ki, e' szerencsét a városi kór- ház javára intézett táncmulatság választására ezelszerű alkalmul hasz- nálni sietvén a bajai jótékony nőegyesület, sorsjátékos táncvizigalma ha- tárnapiját január 7ről 21kére változtatá, biztosan reménylve, hogy Bács- megey lelkes Rendel 's tisztviselői e' megyéjükben egyetlen jótékony in- tézetet buzgón pártolni, 's hivatali komoly bíraskodásukat a kijelölt est- vén a szenvedő emberiség fölsegéllésre szánt jótékony mulatozással föl- váltani kegyeskednek. Hálás köszönetünk betűit a' szenvedő emberiség nevében itt küldvén a' ns keblű fő 's kedvelt alkormányzónak. S.

(Montenegrói és szerbiai hírek.) Montenegró lakosi most is szaka- datlanul folytatják vétkes merényiket a' szomszéd török tartományok ellen. Onnlis, Banjani, Stoy, Kovenics és Krivosje mult nov. végén ismét ta- nuhelyei voltak a' szokott rablói kicsapongásoknak; egykor majd egész- sen Scutari falai alá merészkedék lopózni egy illy rablócsapat. A' bünte- tlenesség, melly a' törökök ismét közönyösségéből származik, olly vak- merővé teszi a' montenegrói vad hegyi népet, hogy némelly határfőri ál- lomás közelében már az ausztriai hatóságok ellenében is fenyegető állás- ba kezdnek helyezkedni, és megrohanással fenyegetik azokat, minél- fogva több helyen megkettőzteték az őronali katonaság számát. — Mi- hály hg, a' fiatal szerb fejdelem két határozatot bocsátá közre, mellyek igen nagy ingerültséget támasztának 's némi ellenszegülést is szűltek, mint- hogy egészen korlátlan uralkodási vágy bélyegét viselik magukon. Az elsőben ugyanis parancsolja Mihály hg a' kormányzóságnak, hogy nem- zeti gyűlést híjon össze, 's nyilvánosan hirdesse ki, fejedelmi székre léptét, mivel ezentul saját nevében kívánja birodalmát kormányoztatni. Va- lamint a' kormányzóság úgy a' tanács is igen meghökent e' parancsra, 's elegy ülésben tartott tanácskozás után lényegileg következő tartalnu vá- lasz határozottak a' fiatal fejdelemhez: „Miatán a' kormányzati tanács nagyuri ferman által meg van bízva kormányzati joggyakorlásra, tehát erről mindaddig nem mondhat le, míg a' fejdelem, megtanulván a' hon tör- vényit, esküvel erősíteni az összegyűlt nép előtt, „hogy az alkotványt mindenkor épségben fogja föntartani.“ Mihály hg 2dik rendelete által- nyos közbocsánatot kíván hirdettetni és egyszersmind szabadon akar bo- csátatni minden foglyot, bármilyen vétség miatt ül is az börtönben, még az adósság miatt elítélteket sem vevén ki e' jótékonyág élvezése alól. Ez ellen is szabadkozást nyujta be a' kormányzóság, 's megmutatni törek- vék, hogy a' kegyelmet is korlátozni kell, különben visszaélések támad- hatnak belőle. — Czerny György özevege é fia az orosz consul ótalma alatt megtelepültek Belgrádban. Jelenléte semmi rokonszenvet nem látszik ébresztetni a' népben. —

Tözsér- 's iparügy. Ó Torda dec. 8kán. „Miklós ha sárt nem ta- lál: csinál, ha talál: fagyfal.“ Miklós napi sokadalunk kezdetekor, sárban usz- tunk, de Miklós napja előtt 48 órával a' sár megfagyott, 's e' miatt sokadalunk remény fölött ütött ki. Igen jó kelete volt a' szarvasmarháknak, mellyet még va- sár előtt kezdének szelni városunkban a' hánsági kereskedők, a' közelebb vidé- kekről sárfagy után hirtelen összesereglett szarvasmarhát is vették ezek: szép ökor

párja 250, közönségesé 200, egy meddő tehén 50—60, borjas 70—80 v. forinton kelt. Ló kevés volt, lótolvaj sok, de tanulatlan lovakok, mert napestig a' város deresén tanították őket lovagolni a' rendőrszolgák. Egy jó paraszt ló 100—150 fr., alábbvaló 70—90 v. fton kelt. Ára kevésb volt ugyan sátras térünkön, de a' vásár még sem volt egészen silány; jól kelt: kávé, cukor, fűszer, kalendá- rium, szappan, gyertya és pálinka. E. H.

Borsod-megyében keblezett Miskolcz városa, kevés év alatt a' csinoso- dasban nagyon előhaladt, Szatmáry Király József alispán ipara mellett, mert ez a' sárfészket nemcsak kiküszöbölteté a' városul rabok által burkoltatással, hanem az országutakat is biztosította, ugyanis Miskolcztúl Szikszónak Kassára, Putnoknak ns Gömör megyébe, Kövesdtől Kálnak 's Kövesdtől Egrig Pestre vezető kereskedési és postautak részint sziklakövekből részint kovacsul ké- szült töltésekkel ellátatván az utazás kényelmesítettett annyira, hogy hol ezelőtt 6 's 8 marhás terhes szekér sem haladhatott, most két lóval is akadály nélkül el- mehetni, sőt az áldott alföldről, az élettermő tárházul, Jász és Kunságbul Mis- kolczra vezető megyei utak is egy felől Sajó-Ládán, Onodon, másfelől Nyéken 's Csáton keresztül készítették 's naponként készítettnek, úgy hogy egyéb hátra- nimes, mint F. Zsolozától Ongáig; a' ns megyeház udvarán az elmeháborodtak szá- mára adakozásokkal állított emeletes épületet mellözve, melly most is sikerrel használtatik, ugyszinte a' gr. Reviczky nevű életbeli, 's évenként a' fogyat- kozott adóznak szolgáltatni szokott alapítványt, mellözve tovább a' ns megye- ház tő szomszédjában egyedül részvények 's adakozások útján szerzett becses értékű telken már is fenálló raddolgozóttó intézet remélt hasznait 's több em- lüthető előhaladást, csupán a' magyarodásra fordulunk. Miskolczon a' honi beszéd kívánt divatú folyamban áll 's ámbár sokan az országban nemzett külön ajku vallás- beliekiből Miskolczon öszszesereglenek, magyar szózatnál mégis itt egyebet alig hallhatni, még a' zsidóság 's a' felföldről számosan leszivárgó tótság is csak hamar meghonosul itt; a' sz. egyházakban idegen nyelven tartatni szokott beszédek az ágostai vallásuk kivételével megszűntek, sőt az orosz helységek lakosi, ám- bár szertartásaikra oroszul taníttatnak, a' magyar nyelvben mégis lelkészeik épületes példája szerint jól gyarapodnak, és így e' megyében minden magyar, egy ki- vétellel: ugyanis Miskolcz tőszomszédjában, honnét naponként egy pár garasaru tojással máskép is behallagnak az aszszonyok, t. i. Kelecsény vagy Szirma-hessenyő helység lakosai között a' magyarszó ugyszólván majd ismeretlen, e' botrány meg- szűnetetésére a' megye felszólítá már az egyházi előjáróságot is, hogy segítsen e' bajon, de még eddig siker nélkül 's a.

KÜLÖNFÉLE. S z e g e d szab. kir. város tanácsa a' nagy Hunyady Mátyás dícső királyunk hamvainak emelendő emlékszóborraí ajánlás ügyében köv. határozott: „Nem lehetett az újságlapokból örömmézzel nem venni e' tanácsnak több lelkes honlank olytán szándékjokat, miszerint a' magyar fegyver dícsőségét szemé- lyes vitézsége 's böles vezérlete által fényre emelte nagy Hunyady méltó fiának kormányzását a' nemzet boldogságára, tudományokbani virágzására, magosan tündöklő dícsőségére, 's minden tekintetbeni fényére intézte igazságos 's ham- vaiban is örök áldással tisztelendő Hunyady Mátyás bold. emlékeztű királyunk- nak békén nyugvó porait egy emlékszóbor-emeléssel megtisztelni törekednek — minthogy a' fen- érintettek kivül ns városunk minden lakosi a' nemzet lel- kében örökké tisztelve fenmaradandó Hunyady ház iránt azért is hálaültartoz- nak, mivel annak fen tisztelve emeltett tagjai e' ns város iránt különös kegyes- séggel viseltetve, azt nemcsak fenséges személyökkel gyakrabban megörven- dettették, hanem több rendbeli szabadságlevéllel is felruházták, sőt dícső emlék. Mátyás királyunk itt országgyűlést is tartott: ezeknél fogva G e r e n c s é r J á- nos tanácsnok, és M i s k o l c z y I s t v á n aljegyző olly végre küldetnek ki, hogy a' helybeli lakoságot hirtetményesen a' fen tűzött ezétra szolgálendő ha- lajánálások tételére hathatósan szólítsák fel, 's annak idején a' bejövendő pénz- mennyiséget az ajánlók névjegyzetével mutassák be.“ — Kettős vaspálya fölött forog most a' szóvita: a' Duna jobb és bal partján, Bécsből Pozsonyig és Pestig, 's az a' kérdés: vajjon mellyiké legyen az elsőség? Minden esetre megállhat mind a' kettő, a' nélkül, hogy egyik a' másikat tönkre tenné (még most?) az ország du- nán-inneni és tül része pedig mondhatlanul sokat nyerne általa. De e' vita közben egészen feledségbe megy egy másik építeni kellendő vasutvonal, az igazi behoza- tali 's kiviteli ut hazánkra nézve, t. i. a' flumei, az egyetlen magyar kikötővel kapcsolatba hozatandó, melly honi termékink külföldre szállíthatása tekintetben legrövidebb 's legkönnyebb. Tűzzel vassal iparkodtak a' dunai szirttek széthánya- tásán az alvidékeken, 's ez következzve mégis történhetik, hogy idegen orszá- gokon, Szerbián, Bulgár- 's Oláhországon, Havasalföldön és Beszarábián ke- resztül szakadatlan kereskedés üzethessék 's közlekedés nyitassék a' fekete- és sziget-tengerre; ez mind jól van; de miért mellőztetik el a' legrövidebb 's leg- könnyebb közlekedési vonal a' külfölddel? miért vesztjük el egészen szeméink elől Olaszhoz és az Adria-tengert? miért nem tesz ez iránt lépést valamelyik hatalmas magyar magnás? Hisz már maga N a p o l e o n is szabályoztatni akará és csatornára vetetni a' Kulpa vizét eredetétől kezdve Fiumeig; miért ne lehetne hát egy vasutat létre hozni? Amannak tervei már készen voltak; de az ember végez, az Isten intéz, vagyis „szegény ember szándékát a' jó Isten bírja“, a' így a' terv létrehozatalának eszközlése a' később kor számára maradt fön. Nem rég már megpendítették egy h e c s t r i e s t i vasutis, mellynek már tervei készek 's a' legnagyobb nehézségek legyőzötték! Nekünk sem kellene sokáig szunnyadoznunk, hanem vállalkozólag kezdeni a' pest-flumei vaspályához. Erre nézve, egész Ká- rolyvárosig, néhány csekély kivétellel, igen kedvező a' földterület; a' megváltan- dótér itt-ott csekélységbe vagy épen semmibe sem fogna kerülni, tehát a' költsé- gek még annyira sem ragnának mint az éjszaki vaspálya Brünzig, 's így egy mér- földnyi vonal alig kerülné 100 000 pengő fruba. E' vasutat Budán a' sárosfürdőnél kellene kezdeni 's a' gellérthegyi és dunafoki (promontoriumi) szőlőkön át Marton- vásárnak, délre Fehérvárnak, innen éjszak felé egyenes vonalban Lepsénynek, Siófoknak, a' Balaton mentiben Somogy felső részén át Keresztornak, Kanizsának, a' Dráván keresztül Légrádnak, Kapronczának, éjszakra Körösnek, délre Zagráb- nak 's Dráván egyenesen át a' Dragani erdőnek 's Kulpán keresztül éjszakra Károly- városnak, majd ismét a' Kulpa jobb partjára át, de itt alaguton (tunelen) keresztül, Severin mellett; ezentul a' folyam mellett inkább vagy kevésbbé kigyózólag egé- szen annak eredetű 's innen ismét építendő alagutakon a' flumei kikötőig. Meg- jegyzendő, hogy a' Mrzavodieza és Kamenyák közti mintegy két német mérföld hosszú vonalon a' közlekedést hosszabb vagy rövidebb időre egészen félhensza- kasztja a' bora dühösszél 's ez a' Ludovicea uton évenként több ízben legyőzhetlen akadály, mit csak az ismer eléggé, ki maga is küzdött vele. 1835iki nov. és decem- ber hónapban, két napi szüneten kívül, 24 napig folyást tartott ez iszonyu szél. Gyorsan 's biztosan történhetik azontul a' termékek 's áruk ki- és beszállítása; ki- vihethők: gyapjunkat, buzánkat (holott most az egész adriai partvidékének odes- sai buza áll keletben 's ennek lisztje fogyasztatik), borainkat, barmainkat, fánkat, kenderünket, vásznainkat, dohányunkat, tollat, bőrt, rongyot, követ, kőszentet, timsót, kallózendő posztókat, mert az ottani víz igen rögtön olvasztja föl 's áztaja ki a' zsirt és szappant, fohéritendő vásznat és czérnát, azonkívül utas személyeket ide 's tova; behozatalunk tárgyai lehetnének: kő, márvány építészetre és szobra- szatra, ásványos vizek, papíros, pamut 's illy anyagu szövetek, selyem, cukor, kávé, kakao, fűszerek, rizs, olaj, halzsír, szárított 's friss tengeri halak, csigák, építési szerek, téj, sajt, vaj, tojás, déli 's egyéb gyümölcs 's tb. Milly nagy be- folyással leendő ez a' jólétre, kereskedésre, műperra, művelődésre, természet-

ményekre, fogyasztásra, olesórágra, népesülésre, könnyű megtelepülésre 'stb. bővebb fejtegetés nélkül is világos, de kitűnik résznyire az angol-magyar gabona-kereskedési tárgyról külföldi lapokban (Morning-Chronicle, Allg. Ztg.) megjelent 's itt is közölt cikkekelyekből. Sz-k.—Palesó Andor, többjeles nemzetiség rendes ügyvédje 's a budapesti evang. egyház alügyelője Pesten dec. 8-dikán élete 46-dik évében jobb világra költözött. A' boldogultnak, mint szerető férj, jó atyafi, hiv barát, igazlelkű és szorgalmas ügyész 's közjópártoló embertárs elhunytát keserű özvegye, rokonai, baráti és számos ismerősi méltán fáljalják. Béke hamvaira! — Szonográd helység (Hontmegye) öt lakosi, miután az erdőn egész nap ölfavágással foglalkodtak, estefelől készülöben hazafelé, egyik az erdő-szélen alig ül lóra, azonnal hét előbukkant zsvány pisztolylövessel fogadta, de a' pisztoly nem talált, a' durranatot követte zajra oda siet az elfogottnak öcsese, kit egyik ezimbora, fejnek irányzott baltaütéssel legott földre terit, mit látván ennek atyja, fia megszabadítására közléjök rohan, 's midőn lesujtott fiát fölemelni akarja, hátul úgy tarkón sujták, hogy eszmélet nélkül rogyván le száján orrán szemén vér omlik; de még ezt sem eléglék a' kegyetlen vérszomjasok, hanem észrevevén a' földön vonaglóinak véghűrgését, irgalmatlanul kezdik a' már majd lélektelen testet bunkóikkal verni, mire elborzadván a' 4-dik, bár tudta hogy rá is hasonló sors vár, ha közeledni mer, kérelemmel akará megengesztelni a' dühös latrokat; de ezt is, miután a' rá irányzott lövés nem talált, majd halálra verék; azonban az 5-dik sem menekheték nagy sérelem nélkül, 's midőn halomra hányt áldozataikon eléggé legeltették vad szemeket, fosztogatáshoz fogtak, 's még a' lovak patkóit is leszaggaták körmeikről! Hármát a' szerencsétlenek közül csak kocsin félholtan hozhattak haza, kik mai napig iszonyu fájdalom közti nyomják az ágyat. Vajha szívökre vennék az illető megye lelkes tisztviselői e' borzasztó esetet, 's ezélszerű intézkedéseikkel végre juttatnák azon rémülést, mely szüntelen aggodalomban tartja e' vidék lakosait, mert ez nem első 's tán nem is utolsó példája azitt történni szokott fosztogatások-rablások 's gyilkosságoknak. B. R. — Holics lakosait f. hó 4-kén est 10^{3/4} órakor tűzvészzi zaj riasztá föl. A' szuchy-hradeki utezából, hol vigyázatlanág miatt támadott a' tűz, leirhatlan gyorsasággal terjedt el e' minden emberi fáradságot meghiusító borzasztó elem. A' szél oly erővel dühöngött épen a' vész pillanatában, hogy kis idő múlva lángtenger borítá az egész 500 házbul álló várost. Az iszonyu vész látása minden szemet könyűkre fakasztott, 's a' legszilárdabb keblű férfit is annyira megrendíté, hogy sokan még segélynyújtásra sem éreztek magokban erőt. A' tisztviselők mindjárt a' tűz támadtakor mindent elkövettek, mi a' pusztító elem elnyomására ezélszerűnek látszék. A' hatóságok buzgó törekvésinek sikerült reggeli 4 óra felé gátot vetni az iszonyu vésznek, ámbár folyvást nagyobbuló erővel szilajkodék a' vihar. 43 ház, 26 istálló, 18 félszer és egy pajta hamuvá égett. Leginkább a' szegény zsidóság érzi e' csapás iszonyu súlyát, midőn most a' napról napra növekedő hidegben ugyszólván meztelenül segítségért szerteholygani kénytelen. István és Albert es. kir. fhgek f. hó 8-dikán Holicsba értek 's egy hétig szándékoznak ott mulatni. —

Németország.

A' lipesei egyetem alapítvása óta az idén történt először, hogy zsidót vettek föl az egyetemi tanítók közé. Fürst Gyula ur, keleti nyelv-buvar, mult nyáron a' theologiai 's philosophiai karok ajánlatára, ministerségi rendelet által a' zsidó és talmudi nyelvben lezkeadásra hatalmaztatott fel 's a' philosophiai kar tanítóji közé soroztatek. —

Hollandia.

Hollandia tengerészete Nesztorát, Ruysch alhajóvezért, a' becsületrend tisztjét és számtalan rend lovagját, elveszté. Ő utolsó csemétéje azon szép tengerészetnek, mely dicsősége utóbb napjaiban az angolokkal is megmérkőzék. Ruysch alhajóvezér 1784-ben az annyira híres doggersbanki tengeri ütközetnél is jelen volt. —

Portugália.

(Bomfim ministerségalakításra van megbízva.) Londoni lapokban lissaboni hírek nov. 23-ig terjednek; szerintük igen fontosnak tekintik Angliában, miszerint a' portugál királyné Bomfim bárót új ministerség-alakításra bizá meg 's úgy látszik ez által Ribeira de Sabrosa gróf ministeri pályája véget ér. Az angol ministeri sajtó e' ministerség-változás által kedvező feloldatását reményli ugyan is az Anglia és Portugália közötti egyenetlenségeknek a' rabszolgakereskedés tárgyában, az angol statushitelezők iránti nagyobb gondosságot 's általában az angol befolyás gyarapodását. A' Morning-Chronicle megjegyzi: „Ha a' portugál királynénak sikerült az eddigi kabinetül menekedni, dicséret ezért egyedül csak őt illeti, ki mint látszik, még a' legközelebb álló személytől sem nyert szellemi gyámolítást, mit pedig méltán várhata.“ Ezt még sokkal nyiltabban mondja ki a' Chronicle egyik lissaboni levelezője: „A' királyné már elhatározá ministersége változtatását; de igen jól tudják Lissabonban, miszerint Ferdinand királynál Dietz magányos titoknoka nagy befolyást gyakorol, vagy is igazabban szólva, egészen tanácsaitól hagyja magát vezéreltetni. Dietz, a' király előbbi udvarmestere, gyöngé 's napi politikával bír, rábeszélé Ferdinandot, hogy több ügyben a' királynével ellenkezzék, ki Sabrosa gróf 's minden hozzá tartozóitól rövid uton szeretett volna menekülni. Angliában csudálkozandnak, mikép játszhatik oly alacsony álláspontu ember, mint Dietz, Portugália ügyeiben oly nagy szerepet; de a' dolog annyira igaz, mennyire sajónra méltó. Hogy Sabrosa a' királynéra tolatott, a' Villa-Viçosa utazás elmaradása, francia közbenjárulás oktan eszméje 's hogy Sabrosának hatalom adatott, az országot Angliával ellenséges pontra juttatni — minden ugyanegy forrásból látszik buzogni.

Spanyolország.

(A' cortestöbbség ünnepélyes nyilatkozványa.) A' cortestöbbség ünnepélyes nyilatkozványt intéze a' választókhoz, melyben céljait és szándékát részletesen igazolja. E' többség ugyanis az 1837-iki alkotványt valósítani akará, minden spanyolnak személyi 's birtoki jogait, a' népek egyszersmind szabadságot, a' hadseregnek gond nélküli helyzetet törekedvén biztosítani, és a' nagyszívü spanyol nemzetet tovább vezérteni a' haladás útján. Több más üdvös rendszabály közt meg akará szüntetni a' ministeriek évdíjainak örökségül gyermekeikre szállását: minden illy egyes évdíj 30 ezer realra megyen, 's így könnyen gondolhatni, milly nyomasztó teherre válhatik ez idővel; de a' cortes-fölösztelés véget vete minden üdvös javításnak. Továbbá, szándéka volt a' cortes-többségnek a' nyilvános pénzek eltékozlását gátlani, egyesek meggazdagulásáta' közjó kárával akadályoztatni, a' papság fizetéseit rendbe szedni, és ujezelszerű törvényekkel a' ministeri felelősséget szigoruan megalapítani. A' ministerségnek nehéz harcok

kelle küzdenie a' cortesben; a' kormány békés érzelmeket fitogtatott ugyan, de rögtön ujra meg ujra megkezdé az ellenségeskedést, 's minden javítási indítványt e' varázs-szóval: „békítés“ ügyesen el tud mozditani; a' cortes-fölöszteláskor pedig nem cselekvék őszintén, mert 20 napra halasztá el a' cortesüléseket; 's csak azután osztáta azt föl egészen, allítólag azon számos nyilatkozat miatt, miszerint több hatóság megtagadá a' törvénytelen adófizetést, miben a' cortes is megegyezék, mivel erre épen ugy van jogosítva a' cortes, mint a' kormány a' fölösztelésra. Az alkotmány, szabadság, sőt maga a' nemzetiség is legnagyobb veszélyben forog, mert a' kormány idegen befolyás által engedi magát vezetetni. A' nyilatkozvány keserűn gáncsolja, hogy a' ministerség katonákkal árasztá el Madridot a' cortes-fölösztelés napján, 's ez általa' tartományok lakosait, ön személyes érdekei miatt, legnagyobb veszélynek tevé ki. A' kormány visszaélések és szolgáltság békőiba akarja kényszeríteni az országot, 's az ujjválasztásoknál erőszakot és ármányt arra szándéka egyesítve használni, hogy minden törvénszerű intézvényt fölforgathasson. De az alkotmány elég törvényes eszközzel bír ótalomra, 's legyen minden illy eszköz csupán békés és mindenben a' kor és haladó emberiség kívánatának lehetőségig megfelelő, mind azt pedig szigoruan kerülje, mi ingerlést vagy rendbomlást okozhatna, nehogy dictatorsága megalapítására ürügyül használhassa ezta' ministerség. „Polgártársink! ezek a' nyilatkozvány zárszavai, gondoljatok a' törvénszerű eszközökre! Tudjátok azokat használni 's ne feledjétek, hogy az önkény gyűlölése nem biztosítja a' népeket lealacsonyítás és megvetés ellen, ha nem folyamodnak törvényikhez az önkény lesujtására, 's ha minden ellenszegülés nélkül hajtják magokat a' zsarnokság járma alá!“ Ezt száz követ aláírása követi, kik közt első helyen Lopez és Arguelles nevei. A' cortes kisebb része szinte nyilatkozványt intéze a' választókhoz, melyben ótalmazni 's mentetgetni törekszik a' ministerséget. Igen szembeötlő, hogy az aragoniai követek nem irák alá a' többségi nyilatkozványt.

(Aragoniában a' rossz idő miatt harc-szünet.) Madrid, nov. 30-án:

„A' rögtön beállott tél ezuttal véget vete a' háborunak Aragoniában. Espartero nem tarthatá meg az elfoglalt magas hegygerinczeket, mert katonáinak nagyobb része bizonyosan megfagyott volna, élelmi szereket pedig szinte nem halmozhatta ott össze, mivel az utak annyira elromlottak, hogy majd egészen megszűnt minden közlekedés. Ez okul tehát kénytelen volt Espartero mintegy két mérföldnyire visszavonulni. A' főhadiszállás jelenleg Mas de las Matasban van, 's O'Donnell tábornok Fortunateból Camarillasba vonult vissza. Alig hagyá el az előbbi helyet, 's Cabrera emberei azonnal fölgyjútták azt. Hogy Cabrera újabb kicsapongásokat ne követhessen el, Espartero kénytelen leend őrvonalat húzni, mely a' valenciai partvidéktől félkörben Segorbe, Teruel, Alcaniz felé egészen az Ebroig terjedjen. Kérdés azonban: csakugyan képesek lesznek e' majd a' királyné harcsoi e' messze állomásokat egész télen át megtartani, miután azok oly igen távol esnek raktáraiktól? Az élelmi szereket legalább 5 — 6 hónapra kellene most egy helyre gyűjteni, pedig az egész ország már is véginségbe jutott az utóbbi tömérdek szállítás miatt, és alig birandja ez újabb terhet. Naponkint 400 kocsit szükséges élelem-szállításra Saragossa és Alcoriza közt, onnan pedig a' táborig épen nem haladhat kocsit, és így folyvást 1500 öszvér szállítja tovább naponkint a' katonai alafákat. E' szállítás legcsekélyebb fönakadása tüstint újabb visszavonulásra kényszeríté a' hadserget, mi természetesen egészen elrontaná a' mostani kedvezőleg összefüggő őrvonalat, mely egyébiránt erősökös áttörést ellen nem is igen látszik biztosítva lenni, mert nov. 25-dikén Llangostera még Torrecillában volt 600 lovassal és öt zászlóaljjal, 's ezért a' Darocából indulandó élelmi szállítványt vissza kelle tartóztatni, mi azonnal igen érezhető fogyatkozást okozta Espartero táborában. Azon alkudozások, melyek ez utóbbi és Cabrera közt folytak, mint látszik, csupán a' foglyok iránti bánásmódra vonatkoznak. Llangostera 2 tisztet és 45 közlegényt lövete agyon azon foglyok közül, kik a' portoi zászlóaljból Barranchinban estek hatalmába. — A' hadministernek sikerült egy évi új szerződést kötni a' katonaság ruházása és élelmezése iránt. Hirszerint a' fizetés biztosításaul 140 millió realt teend le a' kormány azon 200 millió 5 pCtes papirokbul, miknek kibocsátására fölhatalmazást kapott a' cortestül. Mivel a' tőzséresarnokban hire kezdé szállongni, miszerint azon papirok már folyamatba hoztvák, mi természetesen nagy rémülést okozott, tehát hivatalosan jelenté az egyik ministeri lap, hogy azon 200 millió real csupán zálogul szolgáland, de rendes keringésbe hozatni nem fog. A' francia kormány igen meglepő ajánlatot tón a' madridi ministerségnek. Itié, parisi külministerségi tisztviselő, ugyanis azon titkos megbízatással érkezék Madridba, miszerint a' francia kormány igen tetemes pénzmennyiséget kész kölcsön adni az alkotmányos királynénak, ha ez viszont késznek nyilatkoznék a' philippini szigetek átadására zálogképen. Ez alkudozást igen mély titokban folytatták itt az udvarnál; de Itié mégis siker nélkül volt visszatérni kénytelen, minek mindenki örvend.“ —

Anglia.

(Egy mákonycsempész kivégeztetése.) E' pillanatban, midőn az angol-chinai kereskedést a' mákony-megsemmítés tönkre tevé, 's talán komolyabb következményeket is vonand maga után, ha a' londoni kormány csakugyan szigoruan követelend kárpótlást az okozott nagy karért, nem lesz érdektelen következő vonás a' chinai életből, mely egyszersmind az ottani politikára némi fényt áraszt: „Egy szegény csempész, így ir az angol levelező, Cantonban létemkor néhány mákony-golyóval a' rendőrség hatalmába juta, 's a' császárság törvényei e' megsértéseért éltével volt adózendó. De hiában fegyverzi föl magát egész szigorúságával a' törvény; mert a' mákony minden csatából győzelmesen távozik. Ugyanazon bírák, kik halálos ítéletet mondanak azon szerencsétlenre, ki csempészetten engedi magát kaptatni, talán bírói székeiken is mákonytul ré-

